

Ion Popa

Marinela Popa

Limba română pentru gimnaziu

**GRAMATICĂ • FONETICĂ • VOCABULAR
• ORTOGRAFIE ȘI ORTOEPIE**

- În conformitate cu noul DOOM -

NICULESCU

Cuprins

Câteva precizări	5
Lista abrevierilor	7
Partea I. NOȚIUNI DE FONETICĂ	9
1. Sunet. Literă. Alfabet. Corespondența dintre sunete și litere	9
2. Diftong. Triftong. Hiata	12
3. Scrierea și pronunțarea cuvintelor de proveniență străină și a unor nume proprii românești	13
4. Silaba. Regulile despărțirii cuvintelor în silabe	14
5. Alternanțele fonetice. Accentul	17
6. Cacofonia	18
<i>Exerciții</i>	18
Partea a II-a. NOȚIUNI DE VOCABULAR	21
1. Introducere	21
2. Componenta (structura) vocabularului limbii române	21
3. Cuvântul, unitatea de bază a vocabularului	27
4. Semantica. Sensul cuvintelor	27
5. Clasificarea cuvintelor după numărul de sensuri	28
6. Clasificarea cuvintelor după formă și sens. Relații semantice între cuvinte	29
7. Mijloace (căi, procedee) de îmbogățire a vocabularului	33
8. Familia lexicală (de cuvinte)	40
9. Pleonasmul	41
10. Limbă literară. Limbă populară. Limbă vorbită. Limbă scrisă	42
<i>Exerciții</i>	44
Partea a III-a. GRAMATICA	49
Introducere	49
A. Definiție	49
B. Morfologia	49

Respect pentru oameni și cărți

C. Sintaxa	50
D. Legătura dintre cele două părți ale gramaticii	52
<i>Exerciții</i>	52
MORFOLOGIA	53
Verbul	53
A. Definiție	53
B. Clasificare	53
C. Conjugarea	56
D. Flexiunea verbului	56
E. Funcții sintactice	61
F. Locuțiunile verbale	63
G. Ortografia și ortoepia verbului	63
<i>Exerciții</i>	67
Substantivul	68
A. Definiție	68
B. Clasificare	68
C. Categoriile gramaticale	70
D. Funcții sintactice	80
E. Punctuația	81
F. Locuțiunile substantivale	82
G. Ortografia și ortoepia	82
Articolul	89
A. Definiție	89
B. Clasificare	89
C. Articolul hotărât propriu-zis	90
D. Articolul nehotărât	93
E. Articolul posesiv (genitival)	94
F. Articolul demonstrativ (adjectival)	95
<i>Exerciții</i>	96
Adjectivul	97
A. Definiție	97
B. Clasificare	98
C. Flexiunea adjectivului	98
D. Grade de comparație	99
E. Funcții sintactice	100
F. Locuțiunile adjectivale	101

Respect pentru oameni și cărți

G. Ortografia adjectivului	101
H. Flexiunea adjectivului	102
<i>Exerciții</i>	103
Pronumele și adjectivul pronominal	105
A. Definiție	105
B. Clasificare	105
C. Pronumele personal (propriu-zis)	105
D. Pronumele personal de politețe (de reverență)	110
E. Pronumele reflexiv	112
F. Pronumele și adjectivul pronominal de întărire	114
G. Pronumele și adjectivul pronominal posesiv	116
H. Pronumele și adjectivul pronominal demonstrativ	120
I. Pronumele nehotărât	123
J. Pronumele și adjectivul pronominal interogativ	127
K. Pronumele și adjectivul pronominal relativ	130
L. Pronumele și adjectivul pronominal negativ	133
<i>Exerciții</i>	135
Numeralul	138
A. Definiție	138
B. Clasificare	138
C. Numeralul cardinal propriu-zis	138
D. Numeralul colectiv	142
E. Numeralul multiplicativ	144
F. Numeralul distributiv	145
G. Numeralul fracționar	145
H. Numeralul adverbial (de repetare sau de repetiție)	146
I. Numeralul ordinal propriu-zis	147
<i>Exerciții</i>	150
Adverbul	152
A. Definiție	152
B. Clasificare	152
C. Grade de comparație	153
D. Funcții sintactice	153
E. Locuțiunile adverbiale	154
F. Ortografia adverbului și a locuțiunilor adverbiale	155
<i>Exerciții</i>	156

Respect pentru oameni și cărți

Prepoziția	159
A. Definiție	159
B. Clasificare	159
C. Funcții sintactice	160
D. Locuțiunile prepoziționale	160
E. Ortografie și ortoepie	161
<i>Exerciții</i>	162
Conjuncția	163
A. Definiție	163
B. Clasificare	164
C. Funcții sintactice	165
D. Locuțiunile conjuncționale	165
E. Punctuația	166
F. Ortografia și ortoepia	166
<i>Exerciții</i>	166
Interjecția	168
A. Definiție	168
B. Clasificare	168
C. Funcții sintactice	168
D. Locuțiunile interjecționale	169
E. Punctuația și ortografia interjecției	169
<i>Exerciții</i>	170
Cuvinte cu mai multe valori morfologice	171
<i>Exerciții</i>	175
SINTAXA	176
Sintaxa propoziției	176
A. Definiție	176
B. Partile de propoziție	176
C. Raporturi (relații) sintactice în propoziție	176
D. Construcțiile incidente în propoziție	179
E. Clasificarea propozițiilor independente	179
<i>Exerciții</i>	181
Predicatul	182
A. Definiție	182
B. Felurile predicatului	182

Respect pentru oameni și cărți

C. Predicatul verbal	182
D. Predicatul nominal	183
E. Topica	185
F. Punctuația	185
<i>Exerciții</i>	186
Subiectul	188
A. Definiție	188
B. Clasificare	188
C. Modalități de exprimare	189
D. Cazul subiectului	190
E. Topica	191
F. Punctuația	191
Acordul predicatului cu subiectul	192
A. Definiție și clasificare	192
B. Acordul predicatului verbal cu un subiect simplu	192
C. Acordul predicatului verbal cu un subiect multiplu	193
D. Acordul verbului copulativ cu subiectul simplu și/sau multiplu	194
E. Acordul numelui predicativ exprimat prin adjectiv cu un subiect simplu	194
F. Acordul numelui predicativ exprimat prin adjectiv cu un subiect multiplu	194
G. Acordul numelui predicativ exprimat prin substantiv cu subiectul simplu sau multiplu	195
<i>Exerciții</i>	196
Atributul	198
A. Definiție	198
B. Clasificare	198
C. Topica	201
D. Punctuația	202
<i>Exerciții</i>	203
Complementul	205
A. Definiție	205
B. Clasificare	205
C. Complementul direct	205
D. Complementul indirect	207
E. Complementul de agent	209
F. Complementul circumstanțial de loc	210
G. Complementul circumstanțial de timp	212

Respect pentru oameni și cărți

H. Complementul circumstanțial de mod	214
I. Complementul circumstanțial de cauză	217
J. Complementul circumstanțial de scop	218
<i>Exerciții</i>	219
Sintaxa frazei	222
A. Definiție	222
B. Fraza. Felul propozițiilor din frază și raporturile (relațiile) dintre ele	222
C. Construcțiile incidente în frază	226
<i>Exerciții</i>	226
Corespondența dintre părțile de propoziție și propozițiile subordonate	227
A. Legătura dintre cele două părți ale sintaxei	227
B. Corespondența dintre părțile de propoziție și propozițiile subordonate	227
C. Expansiunea și contragerea	227
<i>Exerciții</i>	228
Felul propozițiilor subordonate	229
A. Propoziția subordonată subiectivă (SB)	229
B. Propoziția subordonată predicativă (PR)	230
C. Propoziția subordonată atributivă (AT)	231
D. Propoziția subordonată apozitivă (AP)	232
E. Propoziția completivă directă (CD)	233
F. Propoziția completivă indirectă (CI)	234
G. Propoziția completivă de agent (CAG)	235
H. Propoziția circumstanțială de loc (CL)	236
I. Propoziția circumstanțială de timp sau temporală (CT)	237
J. Propoziția circumstanțială de mod sau modală (CM)	238
K. Propoziția circumstanțială de cauză sau causală (CZ)	239
L. Propoziția circumstanțială de scop (CS) sau finală (F)	240
M. Propoziția circumstanțială condițională (CT)	241
N. Propoziția circumstanțială concesivă (CV)	242
O. Propoziția circumstanțială consecutivă (CNS)	243
Etapele analizei unei fraze	244
<i>Exerciții</i>	245

Respect pentru oameni și cărți

Partea a IV-a. FENOMENE ȘI PROCEDEE SINACTICE COMUNE	
PROPOZIȚIEI ȘI FRAZEI	247
I. Anacolutul și tautologia	247
<i>Anacolutul</i>	247
A. Definiție	247
B. Modalități de manifestare	247
<i>Tautologia</i>	248
A. Definiție	248
B. Modalități de manifestare	248
<i>Exerciții</i>	249
II. Vorbirea directă și vorbirea indirectă	250
A. Vorbirea directă	250
B. Vorbirea indirectă	251
<i>Exerciții</i>	252
III. Semnele ortografice și semnele de punctuație	253
A. Semnele ortografice	253
B. Semnele de punctuație	255
<i>Exerciții</i>	264
Partea a V-a. EXERCII COMPLEXE	265
Partea a VI-a. SOLUȚIILE EXERCIIILOR	269
1. Noțiuni de fonetică	269
2. Noțiuni de vocabular	271
3. Gramatica	293
4. Verbul	293
5. Substantivul și articolul	298
6. Adjectivul	305
7. Pronumele și adjectivul pronominal	309
8. Numeralul	320
9. Adverbul	326
10. Prepoziția	330
11. Conjuncția	331
12. Interjecția	334
13. Cuvinte cu mai multe valori morfologice	334
14. Sintaxa propoziției	335
15. Predicatul	336
16. Subiectul. Acordul predicatului cu subiectul	340

Respect pentru oameni și cărți

17. Atributul	345
18. Complementul	352
19. Sintaxa frazei	356
20. Corespondența dintre părțile de propoziție și propozițiile subordonate	358
21. Felul propozițiilor subordonate. Etapele analizei unei fraze	359
22. Anacolutul și tautologia	369
23. Vorbirea directă și vorbirea indirectă	370
24. Semnele ortografice și semnele de punctuație	370
25. Exerciții complexe	372

Bibliografie	386
---------------------------	------------

Partea I

Noțiuni de fonetică

FONETICA este știința ajutătoare gramaticii care studiază sunetele vorbirii.

1. SUNET. LITERĂ. ALFABET.

CORESPONDENȚA DINTRE SUNETE ȘI LITERE

A. SUNETUL este cea mai mică unitate sonoră care intră în alcătuirea cuvintelor, contribuind la diferențierea lor: *cor, dor, nor* etc.

Sunetele se pronunță și se percep auditiv.

B. CLASIFICAREA SUNETELOR

I. Vocalele sunt sunete continue care se pot rosti fără ajutorul altor sunete și pot alcătui și singure silabe. În limba română există șapte vocale: *a, ă, â (i), e, i, o, u*.

II. Semivocalele sunt sunete care se aseamănă cu vocalele, dar care nu pot alcătui singure silabe și se pronunță la jumătatea intensității unei vocale. Ele intră în alcătuirea diftongilor și a triftongilor și sunt în număr de patru: **ș, j, g, Ț**, și se notează cu semnul „n” sub vocala corespunzătoare.

De aici se deduce că *e, i, o, u* pot fi atât vocale, cât și semivocale, pe când *a, ă, â (i)* sunt numai vocale.

- *e* → vocală: *bețe, eră, sferă* etc.;
- semivocală: *b_neat, m_neargă, ș_neară, vr_nea* etc.;
- *i* → vocală: *dintre, in, plin, vin* etc.;
- semivocală: *ca_j, da_j, j_nar* etc.;
- *o* → vocală: *cor, dor, mor* etc.;
- semivocală: *d_noare, m_noare, ș_noare* etc.;
- *u* → vocală: *bursă, cursă, unu* etc.;
- semivocală: *do_nă, metro_n, no_nă* etc.

Respect pentru oameni și cărți

III. Consoanele sunt sunete care se rostesc cu ajutorul altor sunete (al unor vocale) și nu pot alcătui singure silabe. În limba română există 22 de consoane: *b, k, c (ce, ci), k' (che, chi), d, f, g, g (ge, gi), g' (ghe, ghi), h, j, l, m, n, p, r, s, ș, t, ț, v, z.*

C. APOSTROFUL este, în exclusivitate, semn ortografic și marchează căderea accidentală, în timpul rostirii, a unui sunet sau a unui grup de sunete dintr-un cuvânt: *Las' pe mine! Un' te duci?*
– Apostroful este semnul ortografic folosit:

- în urma, la mijlocul sau înaintea unui cuvânt pentru a marca absența unui sunet sau a unui grup de sunete: *las['] că vine; al['] dată; ['] neața;*
- în marcarea absenței primelor cifre din notația unui an: [']99, în loc de 1999;
- în unele împrumuturi din alte limbi: *five ol[']clock, Dl[']Artagnan* ș.a. (Vezi și capitoul *Semnele de punctuație și ortografice, DOOM 2, pp. XXXVII-XXXVIII.*)

D. LITERELE (grafemele) notează sunetele, acestea fiind corespondentele grafice ale sunetelor tip. Ele se scriu, se percep vizual și ajută la transcrierea sunetelor. Literele pot fi mari și mici, de tipar și de mână. Unele au semne diacritice corespunzătoare: căciula (*ă*), circumflexul (*â, î*), virgulița (*ș, ț*) și punctul (*i, j*). Semnele diacritice se notează atât la literele mici, cât și la cele mari, cu excepția literelor *I* și *J* mari, la care nu se notează. La literele mari semnul diacritic lipsește în unele abrevieri. Căciula și circumflexul apar și la transcrierea fonetică a unor sunete: *č, ģ, ĉ, ĝ.*

E. ALFABETUL este constituit din totalitatea literelor așezate într-o anumită ordine. Numele lui provine de la primele litere ale alfabetului grecesc (alfa și beta).

– Alfabetul limbii române conține 31 de litere: *a, A (a), ă, Ă (ă), â, Â (î/î din a), b, B (be/bî), c, C (ce/cî), d, D (de/dî), e, E (e), f, F (ef/fe/fî), g, G (ge/ghe/gî), h, H (haș/hî), i, I (i), î, Î (î/î din i), j, J (je/jî), k, K (ca/capa), l, L (el/le/lî), m, M (em/me/mî), n, N (en/ne/nî), o, O (o), p, P (pe/pî), q, Q (kü), r, R (er/re/rî), s, S (es/se/sî), ș, Ș (șe/și), t, T (te/tî), ț, Ț (te/țî), u, U (u), v, V (ve/vî), w, W (dublu ve/dublu vî), x, X (ics), y, Y (i grec), z, Z (ze/zet/zî).*

– La ultimul sunet, *zet* poate fi citit și [zed].

– În abrevieri și simboluri pentru mărimi matematice și fizice, unități de măsură, elemente chimice ș.a. se folosesc cu precădere lecturile (de inspirație străină) *ef, ge, haș, capa, el, em, en, er, es, zet* ale literelor *f, g, h, k, l, m, n, r, s, z.* (*DOOM 2, p. XXVII*)

– În numele proprii străine și în împrumuturile lexicale neadaptate, mai apar și alte litere: *á, ó, ö, é, ĉ, ê, ñ, ü, ø,* cu diferite semne diacritice sau accente.

F. CORESPONDENȚA DINTRE SUNETE ȘI LITERE

I. În general, în limba română există o corespondență între sunetele și literele aceluiași cuvânt, numărul literelor fiind, de obicei, egal cu numărul sunetelor:

cal → 3 sunete
→ 3 litere

mare → 4 sunete
→ 4 litere

eleva → 5 sunete
→ 5 litere

II. Există însă și *abateri de la această corespondență.*

1. Aceeași literă poate nota sunete diferite:

a) litera *e* notează:

- vocala *e*: *eră*;
- semivocala *e*: *vrea*;
- semivocala *i*: *ea* [j a];

Respect pentru oameni și cărți

b) litera *i* notează:

- vocala *i*: *in*;
- semivocala *i*: *iarnă*;
- sunetul *i* scurt, nesilabic: *pomi*;

c) litera *o* notează:

- vocala *o*: *om*;
- semivocala *o*: *soare*;
- semivocala *u*: *oameni* [u̯a me ni];

d) litera *u* notează:

- vocala *u*: *unu*;
- semivocala *u*: *nou*.

2. Aceeași literă poate nota grupuri diferite de două sunete:

a) litera *x* notează grupul de sunete *cs* (*axă, pix, sufix* etc.) sau *gz* (*auxiliar, exact, examen* etc.).

- litera *x* nu redă însă grupul de sunete *cș*, care se pronunță *cș* și se scrie cu literele corespunzătoare (*cș*): *complecși, ficși, lincși, sfincși* etc.;
- în limba română există cuvinte în care sunetele *cs* și *gz* sunt redade prin literele corespunzătoare și nu prin litera *x*, potrivit cu forma din limba de origine sau cu tradiția literară: *catadicsi, cocs, îmbâcsi, micsandă, rucsac, sconcs, ticsi, vacs, zigzag* ș.a.
- în cuvântul *eczemă*, se scrie și se pronunță [c z];

b) litera *e* notează semivocala *i* + vocala *e*: *el* [j̥e l].

3. Un grup de două sau de trei litere notează un singur sunet:

- *c + e(i) = č*: *ceas* [čas]; *ciorbă* [čorbă];
- *g + e(i) = ġ*: *geam* [ġam]; *giuvaier* [ġuvaier];
- *ch + e(i) = k'*: *cheamă* [k'amă]; *chiar* [k'ar];
- *gh + e(i) = g'*: *gheață* [g'ață]; *ghiaur* [g'aur].

4. Același sunet poate fi transcris prin litere diferite:

- a) sunetul *î* se redă prin literele:
  - *î*: *hotărî, înainte, reîncepe*;
  - *â*: *când, dansul, român*;
- b) sunetul *i* se redă prin literele:
  - *i*: *iar, vinete, ziduri*;
  - *y*: *yankeu, yen, yoghin*;
- c) sunetul *k* se redă prin literele:
  - *c*: *acar, barcă, cot, car*;
  - *k*: *kaki, karate, kurd*;
  - *q*: *Qatar*;
- d) sunetul *k'* se redă prin literele:
  - *ch(e), ch(i)*: *chin, chiul, rechin, chem*;
  - *k(e), k(i)*: *kilogram, kilowat, yankeu*;
  - *qu(e), qu(i)*: *Quinet*;
- e) sunetul *v* se redă prin literele:
  - *v*: *vai, vin, voi*;
  - *w*: *watt, wolfram*.

5. **Corespondența dintre sunete și litere** lipsește și în cuvintele împrumutate din alte limbi și neadaptate limbii române: *weekend* [u̯ɛk hɛnd], *intermezzo* [i n t e r m e ʒ o] etc.

2. DIFTONG. TRIFTONG. HIAT

A. DIFTONGUL este grupul de sunete alcătuit dintr-o vocală și o semivocală alăturate, pronunțate într-o silabă.

Este de două feluri:

1. **ascendent (urcător)**, când semivocala se află înaintea vocalei: *fjerbe*, *jarbă*, *leață*, *mșară* etc.;
2. **descendent (coborător)**, când semivocala se află după vocală: *ha jnă*, *noș*, *râș* etc.

– Diftongul se poate constitui și din două sunete alăturate aparținând unor cuvinte diferite, dar pronunțate împreună (într-o silabă); în această situație, în silaba care conține diftongul apare cratima între elementele componente ale acestuia: *m j-a zis*; *t j-a spus*; *să-j dea* etc.

– Într-un diftong, semivocalele *ș* și *ș* apar întotdeauna ca prim element, iar celelalte semivocale (*j* și *y*) pot fi sau primul sau al doilea element.

B. TRIFTONGUL este grupul de sunete alcătuit dintr-o vocală și două semivocale alăturate, pronunțate într-o silabă.

Este de două feluri:

1. **progresiv**, când semivocalele preced vocala: *arip jșară*, *cre jșane*, *leașarcă* etc.;
2. **centrat**, când semivocalele încadrează vocala: *bșay*, *leaș jică*, *trăș jă* etc.

– Triftongii se pot constitui și din sunete alăturate, aparținând unor cuvinte diferite, dar pronunțate împreună (într-o silabă); în această situație, în silaba care conține triftongul se folosește cratima între elementele componente ale triftongului: *m j-aș zis*, *m j-a j dat*, *ne-aș lăudat* etc.

Observație: După consoanele *č*, *ğ*, *k*, *g* nu există diftongi sau triftongi care să înceapă cu semivocalele *e*, *i*, deoarece, în această situație, *e* sau *i* sunt numai litere ajutătoare pentru scrierea consoanelor *č*, *ğ*, *k*, *g*: *ceas* [č a s], *geam* [ğ a m], *chiar* [k ' a r], *gheață* [g ' a ț ă], *ziceau* [zi č a u], *vegheau* [v e ğ ' a u].

– Atunci când *e* sau *i* sunt vocale urmate de o semivocală: *cerce j* [č e r č e i], *rochi j* [r o k ' i i], *e j* și *i j* sunt diftongi, deoarece *e* și primul *i* sunt vocale ale silabelor respective.

C. HIATUL constă în rostirea consecutivă (în silabe diferite) a două vocale alăturate.

Vocalele aflate în hiat pot fi:

1. **identice**: *cooperator*, *fîiță*, *licee* etc.;
2. **diferite**: *aer*, *cereale*, *poezie* etc.

– Hiatul se poate realiza și între vocala finală a unui cuvânt și vocala inițială a cuvântului următor (*de acolo*), numindu-se **hiat în fonetică sintactică**.

– În vorbirea neliterară (neîngrijită), se observă **două tendințe** în ceea ce privește hiatul:

1. **reducerea (evitarea) hiatului**, care se produce prin:

- a) contragerea sau reducerea celor două vocale identice la una singură ori dispariția unei vocale, când acestea nu sunt identice: *alcool* în loc de *alcohol*, *cooperativă* în loc de *cooperativă*, *fîiță* în loc de *fîiță*, *aspectos* în loc de *aspectuos*, *respectos* în loc de *respectuos* etc.;
- b) transformarea uneia dintre vocalele în hiat în semivocală, realizându-se un diftong: *ca-is/ca j s*;
- c) introducerea unei semivocale între vocalele hiatului: *po-e-zî-e/po- j e-zî- j e*.

Respect pentru oameni și cărți

2. **crearea hiatului**, care se realizează prin tendința de hipercorectitudine în cuvinte de tipul: *proroc, prolog, prerie*, rostite adesea incorect: *prooroc, proolog, preerie*.

Observație:

Hiatul nu se realizează niciodată între o vocală și un diftong, între o vocală și un triftong, între doi diftongi etc., dacă ambele sunete care se alătură și se pronunță în silabe diferite nu sunt vocale.

3. SCRIEREA ȘI PRONUNȚAREA CUVINTELOR DE PROVENIENȚĂ STRĂINĂ ȘI A UNOR NUME PROPRII ROMÂNEȘTI

– Numele proprii străine din țările care folosesc alfabetul latin păstrează grafia și pronunțarea din limbile respective (*Bordeaux* [bɔrdɔ], *München* [mʏnh'en], *Racine* [rasin], *Shakespeare* [ʃecspir], *Zeiss* [tais] etc.)

– Unele nume proprii străine care sunt cunoscute și folosite de mai multă vreme, au fost adaptate și se scriu cu grafia tradițională: *Florența, Londra, Nisa, Praga, Varșovia, Viena* etc., cu grafia și pronunțarea originale putându-se folosi în lucrări de specialitate: *Firenze* [firente], *London* [lɒndən], *Nice* [nis], *Praha* [praha], *Warszawa* [varșava], *Wien* [vin] etc. Aceste ultime grafii se pronunță ca în limba respectivă.

Unele nume proprii latinești și vechi grecești circulă în limba română atât într-o formă tradițională adaptată, cât și în forma originară: *August/Augustus, Rodos/Rhodos*.

– Numele proprii străine din țările care folosesc alfabetul chirilic se transcriu ca în limbile respective, dar cu litere latine, iar pronunția este ca în limba din care provin, cu mici modificări în unele cazuri: *Онега* – *Onega*; *Толстой* – *Tolstoi* etc. Fac excepție cele adaptate: *Moscova* față de *Moskva* [pron. m a s c v a].

– Numele proprii din țările care folosesc alte caractere (litere) decât cele latine și chirilice se redau în transcriere oficială cu litere latine și se pronunță ca în limba din care provin: *Beijing* [beijin], *Okinawa* [ochinava] etc.

– Numele proprii de persoane românești se redau, în orice împrejurare, așa cum au fost scrise de purtătorii lor: *Constantin Brâncuși, V. Alecsandri, Cezar Bolliac, A. Russo, C. Negruzzi, G. Topîrceanu, Al. Philippide, Al. Rosetti* etc.

– Celelalte cuvinte – nume comune, nu proprii sau alte părți de vorbire – se scriu potrivit cu vechimea intrării lor în limbă; cele vechi și cu o circulație mai mare în vorbire se reproduc fonetic (*fotbal, lider, angro, miting*), iar cele mai noi și cu o circulație limitată se scriu și se pronunță ca în limba de origine: *cowboy* [cǎũboi], *loess* [lõs] etc.